

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 2.6.2014.
COM(2014) 404 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o nacionalnom programu reformi Češke za 2014.

i dostavljanju mišljenja Vijeća o programu konvergencije Češke za 2014.

{SWD(2014) 404 final}

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o nacionalnom programu reformi Češke za 2014.

i dostavljanju mišljenja Vijeća o programu konvergencije Češke za 2014.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije²,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta³,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Europsko vijeće prihvatilo je 26. ožujka 2010. prijedlog Komisije o pokretanju nove strategije za rast i radna mjesta, Europa 2020., temeljene na pojačanom usklađivanju ekonomskih politika, kojom će se usredotočiti na glavna područja u kojima je potrebno djelovanje kako bi se potaknuo europski potencijal održivog rasta i konkurentnosti.
- (2) Vijeće je 13. srpnja 2010. na temelju prijedloga Komisije donijelo preporuku o općim smjernicama za ekonomske politike država članica i Unije (2010. – 2014.), a 21. listopada 2010. donijelo je odluku o smjernicama za politike zapošljavanja država članica, koje zajedno čine „integrirane smjernice”. Države članice pozvane su da u svojim ekonomskim politikama i politikama zapošljavanja u obzir uzmu integrirane smjernice.
- (3) Predsjednici država i vlada donijeli su 29. lipnja 2012. odluku o Paktu za rast i zapošljavanje, uspostavivši dosljedan okvir za djelovanje na nacionalnoj razini te na razini EU-a i europodručja koristeći se svim mogućim sredstvima, instrumentima i politikama. Odlučili su da je potrebno poduzeti mjere na razini država članica, a

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² COM(2014) 404 završna verzija.

³ P7_TA(2014)0128 i P7_TA(2014)0129.

posebno su istaknuli potpunu predanost ostvarenju ciljeva strategije „Europa 2020.” i provedbi preporuka po državama članicama.

- (4) Vijeće je 9. srpnja 2013. donijelo preporuku o nacionalnom programu reformi Češke za 2013. i dostavilo mišljenje o češkom ažuriranom programu konvergencije za razdoblje 2012. – 2016.
- (5) Komisija je 13. studenoga 2013. donijela Godišnji pregled rasta⁴, čime je označen početak Europskog semestra koordinacije ekonomske politike za 2014. Istog je dana Komisija na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja⁵, u kojemu Češku ne smatra državom članicom za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje.
- (6) Europsko vijeće podržalo je 20. prosinca 2013. prioritete za osiguravanje financijske stabilnosti, fiskalne konsolidacije i mjera za poticanje rasta. Pritom je istaknulo potrebu za diferenciranom fiskalnom konsolidacijom koja potiče rast, ponovnom uspostavom uobičajenih uvjeta kreditiranja gospodarstva, promicanjem rasta i konkurentnosti, rješavanjem problema nezaposlenosti i socijalnih posljedica krize te modernizacijom javne uprave.
- (7) Češka je 16. travnja 2014. podnijela svoj nacionalni program reformi za 2014., a 28. travnja 2014. i program konvergencije za 2014. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (8) Cilj proračunske strategije istaknute u programu konvergencije za 2014. zadržati je deficit opće države ispod 3 % BDP-a, referentne vrijednosti iz Ugovora tijekom programskog razdoblja. U programu se navodi srednjoročni cilj od -1 % BDP-a, što odražava zahtjeve Pakta o stabilnosti i rastu. Međutim, iako je proračunska strategija u skladu s Paktom o stabilnosti i rastu u 2014., očekuje se da se zahtijevana strukturno definirana prilagodba neće ispuniti u 2015. jer se predviđa da će se ponovno izračunani strukturni saldo pogoršati za 0,6 postotnih bodova. Isto tako, očekuje se da će državna potrošnja rasti brzinom koja nije u skladu s referentnim mjerilom za rashode. Očekuje se da će ponovno izračunani strukturni saldo odstupati od zahtijevane prilagodbe i u 2016. (-1,6 % BDP-a) i 2017. (-1,9 % BDP-a). Općenito, od 2015. očekuje se pojava rizika odstupanja od prilagodbe srednjoročnom cilju. Programom se predviđa da će se udio duga, koji je ispod referentne vrijednosti od 60 % BDP-a, privremeno smanjiti za 1,1 postotni bod na 45 % BDP-a u 2014. te će se povećati na 46 % BDP-a u 2015. Makroekonomski scenarij na kojem se temelje projekcije proračuna u programu vjerodostojan je. Prema programu se očekuje da će gospodarstvo Češke rasti za 1,7 % u 2014. i za 2 % u 2015., a Komisija je u svojoj proljetnoj prognozi 2014. predvidjela rast od 2 %, odnosno 2,4 %. Glavni rizici proračunske prognoze javljaju se zbog velike neizvjesnosti budućeg razvoja javnog ulaganja i potencijalnog jednokratnog troška povezanog s planiranim ugovorom o zakupu borbenih zrakoplova uz očekivani utjecaj na povećanje duga od 0,5 % BDP-a u 2015. Prema prognozi Komisije u 2015. postoji rizik znatnog odstupanja od srednjoročnog cilja. Razlika u odnosu na scenarij programa javlja se zbog različitih pretpostavki u pogledu politika i diskrecijskih mjera u 2015. Na temelju svoje ocjene programa i prognoze Komisije te u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1466/97 mišljenje je Vijeća da je deficit održivo sveden na ispod 3 % BDP-a u 2013., što je u skladu s preporukom Vijeća, te da, iako se očekuje da će se u 2014. ostvariti srednjoročni cilj, u 2015. postoji rizik od njegova znatnog odstupanja.

⁴ COM(2013) 800 završna verzija.

⁵ COM(2013) 790 završna verzija.

- (9) Češka je izašla iz dvogodišnje recesije i sada je suočena s izazovom postizanja održivog visokog rasta u kontekstu brzog starenja stanovništva. Javna ulaganja posljednjih su godina u velikom padu, a ponajviše je pogođeno ulaganje u infrastrukturu. Model rasta češkoga gospodarstva prije kriza temeljio se na velikom priljevu stranoga kapitala i jakoj usmjerenosti na izvoz. Budući da se čini da je prostor za poboljšanje temeljen na akumulaciji proizvodnih faktora (uključujući strani kapital) ograničen, preusmjeravanje gospodarstva na domaće pokretače rasta otvorilo bi nove načine porasta produktivnosti. Među osnovnim su elementima tog procesa poticanje obrazovanja, izobrazbe i inovacija te jačanje institucija.
- (10) Vlada je nedavno odobrila Ugovor o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju iako ga Parlament još treba ratificirati. Rad na sveobuhvatnoj reformi fiskalnog okvira započeo je 2011., no njegovo donošenje i provedba još nisu sigurni. Kasni se i s donošenjem mjerodavnog zakonodavstva kojim se osigurava sukladnost s Direktivom Vijeća 2011/85/EU o proračunskim okvirima.
- (11) Glavni izazovi za Češku u području oporezivanja veća je učinkovitost naplate prihoda i uvođenje porezne strukture pogodnije za rast. Češka je poduzela određene mjere radi poboljšanja ispunjivanja poreznih obveza, posebice u području neizravnog oporezivanja, ali su opći troškovi tog ispunjivanja i dalje previsoki. U tom smislu, porezne osnovice (porezi na dobit, doprinosi za zdravstveno i socijalno osiguranje) još nisu usklađene, a uspostava jedinstvenih mjesta za naplatu predviđena za 2015. otkazana je. No češka je vlada izrazila namjeru rješavanja usklađivanja poreznih osnovica. Preporuke iz 2013. povezane sa strukturom oporezivanja još se ne poštuju. Oporezivanje rada i dalje je visoko, posebice za osobe s niskim primanjima među kojima su i osobe s nepunim radnim vremenom, ponajviše zbog visokih doprinosa za socijalno osiguranje. Postoji potencijal preusmjeravanja oporezivanja rada na druga područja, kao što su porez za zaštitu okoliša i periodični porez na nekretnine koji su relativno niski. Znatne razlike i dalje postoje u položaju zaposlenika i samozaposlenih u odnosu na porezne i socijalne doprinose, što dovodi do sužavanja porezne osnovice i stvaranja uvjeta za lažno samozapošljavanje s nepoštenim posljedicama za zaposlenike s redovitim ugovorom o radu.
- (12) Češka je dugoročno suočena sa srednjim rizicima za održivost ponajviše zbog predviđenog povećanja rashoda u području mirovina i zdravstvene skrbi. Prema važećem zakonodavstvu u planu je dugoročno povišenje zakonske dobi za umirovljenje, ali je srednjoročno ono presporo. Vlada planira uvesti mehanizam revizije kojim bi se uskladila dob za umirovljenje s promjenama očekivanog životnog vijeka, no to je tek djelomično rješenje izazova razlike u održivosti. Isto tako, trenutačno niža indeksacija mirovina završit će se 2015., godinu dana prije nego što se planiralo, a standardni mehanizam indeksacije mirovina (cijene te trećina rasta realnih plaća) nije preispitan. Ograničen napredak postignut je u pogledu promicanja zapošljavanja starijih radnika. Nije zabilježen napredak u pogledu poboljšanja ekonomičnosti javne potrošnje u zdravstvu. U sektoru bolničke skrbi postoji višak kapaciteta, što ostavlja prostor za moguća poboljšanja ekonomičnosti i upravljanja.
- (13) Poduzete su određene početne mjere u pogledu poboljšanja kapaciteta i kvalitete javnih usluga za zapošljavanje. Mjere su krenule u dobrom smjeru, ali njihov učinak valja ocijeniti. Politike za aktivno tržište rada nisu dostatno financirane i nisu učinkovito usmjerene na žene s malom djecom, mlade osobe i starije radnike. Usprkos relativno visokoj ukupnoj stopi zaposlenosti te skupine nisu dovoljno zastupljene na tržištu rada. Ograničen pristup povoljnim ustanovama i uslugama za

čuvanje djece te relativno nizak udio rada u nepunom radnom vremenu sprečava sudjelovanje žena na tržištu rada. Razlika u plaćama između muškaraca i žena u 2012. i dalje je među najvećima u EU-u.

- (14) Razlog za zabrinutost jest kvaliteta i relevantnost tržišta rada za češki obrazovni sustav. Poduzete su određene mjere radi poboljšanja okvira za ocjenjivanje u obvezatnom školovanju, ali slabiji školski i učenički rezultati i dalje su izazov. Problem je i privlačnost nastavničkog zanimanja, što vlada namjerava riješiti. Slabo sudjelovanje romske djece u redovitom uključivom predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju i dalje je izazov za njihovu integraciju. Odgođena je reforma visokog obrazovanja i nije postignut napredak u pogledu poboljšanja akreditacije i financiranja visokog obrazovanja. Provedene su tek manje izmjene u financiranju istraživačkih ustanova. I dalje je ključno stvoriti prave poticaje za javne istraživače kako bi težili izvrsnosti, rješavali društvene izazove i surađivali s poslovnim sektorom.
- (15) Započeo je i postupak dereguliranja velikog broja reguliranih profesija, ali napreduje sporo i ne iskorištava dovoljno brzo prednosti sve veće konkurentnosti uslužnog sektora. Češka je započela s provedbom određenih mjera povećanja energetske učinkovitosti, posebice poticanjem javnog financiranja za potporu građevinskog sektora. Potencijal uštede energije i dalje je ključan, a ambicioznije mjere pridonijele bi smanjenju energetske ovisnosti.
- (16) Kvaliteta i učinkovitost javne uprave i dalje su izazov i negativno se odražavaju na gospodarstvo. Dugoočekivani Zakon o državnim službenicima još nije donesen. Njegovo je donošenje glavni prioritet vlade. Napredak u borbi protiv korupcije ograničen je, a važni zakonodavni akti iz strategije borbe protiv korupcije 2013. – 2014. još nisu doneseni. Jasna dugoročna vizija trajnog rješavanja veoma važnih pitanja u području gospodarskog i društvenog razvoja još nije određena. Pri provedbi javnih natječaja na lokalnoj i regionalnoj razini nepotrebno se kasni. Pri novim pravilima o javnoj nabavi napravljen je korak unatrag uklanjanjem nekih pravila o transparentnosti. Ograničen napredak postignut je u pogledu poboljšanja primjene fondova EU-a. Daljnje napore treba uložiti i u pogledu velikog broja pogrešaka koje je prijavilo revizorsko tijelo za određene programe krajem 2013.
- (17) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu češke ekonomske politike. Ocijenila je program konvergencije i nacionalni program reformi. U obzir je uzela njihov značaj za održivu fiskalnu i društveno-ekonomsku politiku u Češkoj, ali i poštovanje pravila i smjernica EU-a zbog potrebe jačanja sveopćeg ekonomskog upravljanja Europskom unijom uključivanjem iskustva na razini EU-a u buduće nacionalne odluke. Komisijine preporuke iz europskog semestra navedene su u preporukama 1. do 7. u nastavku.
- (18) Vijeće je u okviru ocjenjivanja preispitalo češki program konvergencije, a njegovo je mišljenje⁶ navedeno u preporuci 1. u nastavku.

OVIME PREPORUČUJE Češkoj da u razdoblju 2014. – 2015. poduzme mjere kako bi:

1. nakon smanjenja prekomjernog deficita zadržala dobar fiskalni položaj u 2014.; znatno ojačala proračunsku strategiju u 2015. kako bi osigurala ostvarenje srednjoročnog cilja i nakon toga pri njemu ostala; dala prednost rashodima kojima se potiče rast radi oporavka i boljih prognoza rasta; donijela i provela mjere jačanja fiskalnog okvira, a posebice kako bi uspostavila neovisnu fiskalnu ustanovu radi

⁶ Na temelju članka 9. stavka 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97.

praćenja fiskalne politike, uvođenja fiskalnih pravila za lokalne i regionalne vlasti te poboljšanja suradnje među svim razinama vlasti;

2. poboljšala ispunjivanje poreznih obveza s posebnim naglaskom na PDV te smanjila troškove naplate i plaćanja poreza pojednostavnjenjem poreznog sustava te usklađivanjem poreznih osnovica za porez na osobni dohodak i doprinose za socijalno i zdravstveno osiguranje; smanjila visoko oporezivanje rada, posebice osoba s niskim primanjima; preusmjerila oporezivanje na područja koja ne prijete rastu, kao što su periodični porez na nekretnine i porez za zaštitu okoliša; i dalje smanjivala razlike u poreznom tretmanu zaposlenika i samozaposlenih;
3. osigurala dugoročnu održivost državnog mirovinskog sustava, posebice bržim uvođenjem više zakonske dobi za umirovljenje, jasnije je povezujući s promjenama očekivanog životnog vijeka; promicala zapošljavanje starijih radnika i preispitala mehanizam indeksacije mirovina; poduzela mjere znatnog poboljšanja ekonomičnosti i upravljanja u sektoru zdravstva, posebice bolničke skrbi;
4. ojačala učinkovitost i uspješnost javnih usluga za zapošljavanje, posebice uspostavom sustava mjerenja učinkovitosti; uspostavila kontakt s neregistriranim mladim ljudima i pružila individualizirane usluge; znatno povećala dostupnost povoljnih i kvalitetnih ustanova i usluga za čuvanje djece, s naglaskom na djecu do treće godine starosti;
5. osigurala da akreditacija, upravljanje i financiranje visokog obrazovanja pridonese boljoj kvaliteti i usklađenosti s potrebama tržišta rada; ubrzala razvoj i uvođenje nove metodologije ocjenjivanja istraživanja i dodjeljivanja sredstava radi povećanja udjela financiranja temeljenog na uspješnosti istraživačkih ustanova; povećala privlačnost nastavničkog zanimanja u obvezatnom školovanju, provela sveobuhvatan okvir za ocjenjivanje te podržala škole i učenike s lošim rezultatima; poboljšala uključivost obrazovanja, ponajviše promicanjem sudjelovanja socijalno zapostavljene i romske djece posebno u predškolskom obrazovanju;
6. pospješila reformu reguliranih profesija, posebice ukidanjem neopravdanih i nerazmjernih uvjeta; povećala napore poboljšanja energetske učinkovitosti u gospodarstvu;
7. u 2014. donijela i provela Zakon o državnim službenicima kojim će se osigurati stabilna, učinkovita i profesionalna državna uprava; ubrzala i bitno pojačala borbu protiv korupcije provedbom preostalih zakonodavnih mjera iz strategije borbe protiv korupcije za razdoblje 2013. – 2014. i osmišljavanjem planova za sljedeće razdoblje; dalje poboljšala upravljanje fondovima EU-a pojednostavnjenjem provedbene strukture, poboljšanjem kapaciteta i izbjegavanjem sukoba interesa; povećala transparentnost javne nabave i poboljšala provedbu javnih natječaja pružanjem odgovarajućih smjernica i nadzora.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*